

Передплата

«РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Початково число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш младости віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских святів о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровської (Хорунщини). Експедиція місцена в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження — Рекламу неопечатані вільні від порта. — Оголошення значайні приймають ся по шні 20 с. від стрічки, а в «Надєсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

Англійсько-япанський союз.

(X) В хвилі, коли в австрійсько-угорській монархії розлад задля 98-ох слів мадярської коменди дійшов до крайности, на широкім світі склала ся подія, котра може бути починком нової зовсім доби в світовій політиці і причинити ся до зовсім инакшого уложеня політичного положеня. В хвилі, коли увага всіх звернена на угорський г'лоб, поза котрим розгорячені політики угорські не бачать божого світа, послідував між двома морськими державами справдешній поділ землі.

Того самого дня, коли відкрито австрійську державну раду, наспіла вість рівночасно з Лондоу і з Токіо про англійсько-япанський союз. Вже перед трема тижнями, коли вперше появиля ся звістка про англійсько-япанське порозумінє, можна було собі уявити велику досяглисть сеї події і її вплив на політичне положенє світа в будуччині. Але всім точок договору оповіщеного і тепер перевищають всякі жаданя і найдалше сягаючі вигляди, котрі ставлять нам перед очі велику англійсько-япанську потугу в Азії. Договір сей представляє ся взагалі яко небувала доси в міжнародових відносинах новість, позаяк подає уложенє всі зобовязаня, яких доси не вчислювано навіть в найбільш довірочних умовах. Коли перед десяти роками Англія підчас хінсько-япанської боротьби держала ся на боці і занимала супроти Япанців приязне становище, то нині збирає она богаті плоди свого уміркованя. На основі обо-пільного договору англійсько-япанського обезпечує собі Англія тепер Індію, а на основі того можна тепер на певно сказати,

що супроти сего союзу найбільшої світової потуги морської з найбільшою сухопутною потугою в Азії були би прямо дитячими всякі змаганя до якоїнебудь зміни теперішнього стану посіданя в Азії.

Переглянувши хочби побіжно постанови нового договору, побачимо сейчас велику різницю між тим новим договором а давнішим англійсько-япанським з р. 1892. Постанови давнішого договору мали значінє звичайного оборонного договору. Тоді умовлено, що кожда з договорних сторін обовязана зачеплену двома нараз державами прийти з помочію, а колиб лише була нападена одною державою, обовязана до нейтральности. В нинішнім договорі сказано, що навіть на случай провокації або агресивного кроку одної або більше держав, обовязана договорна держава на случай війни союзникови іти на поміч, спільно вести війну і заключати мир. Ся постанова має вельми досягле значінє. В австрійсько-німецькім договорі сказано, що союзна держава обовязана другій прийти з помочію, на случай нападу з боку Росії, а в англійсько-япанськім договорі обовязок сей розтягає ся і на случай агресивного кроку. Отже колиб сей договір був заключений перед російсько-япанською війною, то тоді Англія булаб приневолена Япанцям іти на поміч. Отже сей союз є чимсь далеко більшим як оборонним союзом.

В територіяльних справах признає договір Япанцям право робити в Корей всякі зарядженя потрібні з політичного, військового і економічного становища, а так само Японія признає Англії право все робити для обезпеченя індійських посідостей. Пригадаймо тут лише тибетанську експе-

дицію Англії, а зрозуміємо, що обидві держави подали собі руку до ненарушимого обезпеченя своїх азійських областей.

Не будемо розводити ся над дальшими постановами англійсько-япанського договору, бо се вже, що тут наведено, вказує на незвичайно досягле значінє сего союзу. Англія признала упривілейованє становище Япанців в Корей і се улекшило довести до мира між Росією а Япанією. Союз між Англією а Япанією змагає очевидно до того, щоби Росії загородити дорогу до дальших заборів в Азії, він довів до того, що тепер в Азії буде лише дві великі держави азійські: Англія і Японія.

Перед сею великою подією уступає на другий плян вість про заключенє німецько-французького договору в марокканській справі. Сим договором усунено непорозумінє, котре могло довести до великого заклоту і нової небезпечности та війни. Світовий овид розвиднів ся, уступили темні хмари, що залягали сей овид, на довгий час.

Прелімінар краєвого бюджету на р. 1906.

Оголошений краєвим віділом прелімінар краєвого бюджету на р. 1906, виказує видатки в сумі загальній 29,304.827 кор. (о 2,093.676 кор. більше, чим попереднього року). Доходи є преліміновані в квоті 11,756.890 корон.

На покритє решти видатків, с в. квоти 17,547.937 кор. пропонує краєвий віділ наложєне додатків до безпосередних податків в височині, ухваленій на р. 1905, се є по 65 сотиків

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевич і його творчість.

(Дальше).

X.

Найблизше виданє поезій Гушалевича по-являють ся доперва в несповна 10 літ — 1861. р. Між тим наступає в його життю важна зміна: він дістаєть на село. Ми уже згадували, що Гушалевич і на селі не кидав пера: збирав етнографічні та лексичні матеріали, писав дописи, складав вірші. Тії вірші хотів він зібрати в особний томик і виготовив 1856 р. одну їх частину до друку та переслав Я. Головацькому з просьбою поправити їх особливо під зглядом мови. Як відвіс ся Головацький до тих поезій, про се не маємо вісток, знаємо тільки певно, що тратована збірка не побачила ніколи світа — вона полишала ся в рукописи. Дещо з неї печатано опісля по різних видавництвах, дещо не друковане ще доси.

Поміж паперами, які лишили ся після смерти Гушалевича, подибав я спиток, якого заголовком звучить: «Стихотворенія посвященні в пользу Народного Дома Руского в Львові». — 1858. — Печатанія в типографії Інститута Ставропільського». (Без підпису автора).

Будуть се зовсім певно ті самі вірші, про які пише Гушалевич в листі до Головацького з 1857. р.: «Если бы Вы комисіи предложили изъ-

явите имъ, что без всякаго условія мои стихи собственностью Народного Дома. — Втору часть пришло не долго позше, въ ней помѣщу Роксолану Вамъ извѣстну. Она уже готова, только требуетъ чисто отписать ся»¹⁾.

Наш стишок обіймає уже обі частини тих віршів. На 108 сторонах звичайного шпиту (мала вісімка) находимо ту 28 стихотворів: 27 дрібніших і одну довшу поему — від 25. стор. до кінця — п. з. «Роксолана поема». До замітніших поміж ними належать «Похоронь»²⁾. Се загально звісна пісня: «Тихий вітер повіває», яку співвають у нас підчас похоронів. Вона певно робила би глибоке вражінє на читача, коли би була писана ліпшою мовою. Так само задля того не може промовити нам до серця і «Укор» (стор. 13), безперечно один із гарніших творів Гушалевича. Ось він:

«Была пора, коли мене любили
Мои сподвижники мои друзья,
А вынѣ почти всѣ мнѣ измѣнили,
Любовь ту другимъ ихъ твердятъ уста.
Измѣну не вмѣняю имъ во зло,
Лишь объ одномъ себе я укоряю,
Чему ихъ позше не открылъ лице,
Счастливійшій я якъ обманенъ бываю».

З инших віршів сього шпиту характеристичне для Гушалевича закінченє «Отвіт у на предидушою п'єнь»³⁾:

«Вѣрною сыну мой
Буди все съ тобовъ

Божій страхъ, любовь святая
И Царя ты почитая
Побѣдитъ часъ злый».

Значить, напрям, який надав Гушалевичови 1848 р., не стратив ще свогого значіня: любов церкви, чи як він ту каже: «Божій страхъ», вірність для «царя» — ще більшу чобобитність складає Гушалевич цїсареві у вступі до тих «Стихотвореній» в апострофі: «Къ Народному Дому въ Львовѣ»⁴⁾, се ті самі ідеали, які бачимо у давніших поезіях Гушалевича, якими жив галицький Русин 1848. р.

Із прочих поезій варта ширшої згадки довжезна поема «Роксолана» стор. 25—107. шпиту. Ми подамо на сьому місці короткий її зміст, що се неопечатаний ще досі твір відіграв важку ролю в язикових метаморфозах Гушалевича. Знаємо вже про те з його власних листів.

«Роксолана» складаєть ся з 15 уступів. Її змістом оповіданнє про українську дівчину Роксолану, котра дістала ся до неволі на двір турецького султана Солмана — оповіданнє, яке оброблювано і в нашій і в польській літературі. Гадки сеї поеми упорядковані в головних начерках в сей спосіб:

Зразу описуєть ся напад татарського хана Махмет бірея на Русь. Зруйнувавши край і забравши багато полонників — між ними й Роксолану — вертає він до Орди і продає невільників. Дорогою купна дістаєть ся красавця Роксолана в гарем турецького султана Солмана, котрий влюблюєть ся гнетъ у прегарну дів-

